

Cirkulärnr: 1997:117
Diariernr: 1997/1895
Handläggare: Rogert Leckström
Sektion/Enhet: Sektionen för Energi, Skydd och Säkerhet
Datum: 1997-07-07
Mottagare: Kommunstyrelsen
Energiverksstyrelsen
Rubrik: Energipolitik

Sektionen för Energi, Skydd och Säkerhet
Rogert Leckström

1997-07-07

Kommunstyrelsen
Energiverksstyrelsen

Energipolitik

De energipolitiska riktlinjerna

Riksdagen beslutade den 10 juni 1997 om riktlinjerna för den framtida energipolitiken (prop. 1996/97:84, betänkande 1996/97:NU12).

Stängningen av de två kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck är den fråga som uppmärksammats mest. Förhandlingar har inletts om stängning av en första reaktor före den 1 juli 1998 och en andra reaktor före den 1 juli 2001. År 2010 ska inte längre gälla som slutår för kärnkraftsavvecklingen.

För att kompensera bortfallet av el anges följande åtgärder:

- effektivare energianvändning
- konvertering från elvärme
- hushållning med el
- tillförsel av el från andra energikällor

Programmet ska med stöd av statliga anslag på sammanlagt 3,1 miljarder kronor genomföras under en femårsperiod.

Därutöver satsas under en sjuårsperiod 5,6 miljarder kronor på forskning och utveckling.

Sammanfattande tabell över anslagen redovisas i bilaga till detta cirkulär.

En särskild delegation för el- och värmeförsörjningen i Sydsverige ska tillsättas.

En ny central energimyndighet ska inrättas den 1 januari 1998. I dagsläget svarar Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) för en stor del av myndighetsuppgifterna inom energiområdet.

I riksdagsbeslutet ingår även frågan om en strategi för minskad klimatpåverkan från energisektorn; 350 MSEK anvisas för energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser respektive 210 MSEK satsas på utveckling av etanolproduktion från skogsråvara.

Beträffande energibeskattningen, påbörjades under år 1997 i Regeringskansliet en översyn av energiskattesystemet. Förutsättningarna för att främja användningen av biobränslen, särskilt biobränslebaserad kraftvärme, kommer att behandlas. Förslag beräknas, enligt propositionen, kunna lämnas till riksdagen under år 1998. Ett nytt energiskattesystem kan träda i kraft tidigast den 1 januari 1999.

Konsekvenser för kommunerna

Utgångspunkter

Regeringen skriver i sin proposition 1996/97:84 En uthållig energiförsörjning att kommunerna kommer att ha en viktig roll i genomförandet av de insatser som leder till ekologisk uthållighet. De flesta investeringsbesluten kräver en god lokal förankring. Åtgärderna för minskad elanvändning, ny elproduktion och ökad energihushållning möjliggör för kommunerna att förstärka sina insatser genom att kombinera investeringar inom energiområdet med andra investeringar.

På lokal nivå kan intresset för att hushålla med energi och andra naturresurser stimuleras och förstärkas via ett aktivt Agenda 21-arbete. Information, rådgivning och stöd till kompetensuppbyggnad är viktiga insatser. De statliga insatserna för information, provning, teknikupphandling, kommunal energirådgivning m.m. kommer, enligt propositionen, att utgöra ett betydelsefullt stöd för de lokala och regionala satsningarna för ekologisk uthållighet.

Åtgärder för att minska elanvändningen

Kommunernas aktiva medverkan kommer, enligt propositionen, att ha stor betydelse för genomförandet av åtgärderna för minskad elanvändning. Kommunerna ges möjlighet att ta ett visst administrativt ansvar för de åtgärder som särskilt avser lokalbeståndet.

Regeringen aviserar i sitt förslag till hösten 1997 om åtgärder för att minska användningen av s.k. avkopplingsbara elpannor i fjärrvärmesystemet. Näringsutskottet har redovisat sin syn i denna fråga konstaterar att olika avvägningar kan bli nödvändiga vid utformningen av åtgärderna.

Från Kommunförbundets sida har vi i olika sammanhang framfört att utnyttjandet av elpannor i fjärrvärmesystemet bör anpassas till den aktuella tillgången på el, t.ex. med en anpassning säsongsvis.

Statligt bidrag kommer att ges för anslutning av eluppvärmt hus till fjärrvärme. Mot den bakgrunden avser regeringen att uppdra åt NUTEK att

genomföra en inventering och sammanställning av kommunernas planer för fjärrvärmeanslutning, s.k. värmeförsörjningsplaner eller värmeplaner.

I detta sammanhang tas även kommunallagens lokaliseringsprincip upp. En kommun som bedriver värmeproduktion får i princip leverera värme endast inom den egna kommunen. Då bestämmelsen kan leda till att effektiva värmeförsörjningslösningar förhindras i områden nära kommungränsen, avser regeringen att inom kort låta se över kommunallagens bestämmelse i detta avseende.

Åtgärder för att öka tillförseln av el

Utöver att många kommunalt ägda energiföretag berörs av åtgärderna för att öka tillförseln av el berörs även här kommunerna i övrigt inom främst det organisatoriska och administrativa området. Ett exempel på detta är samråd vid lokalisering och etablering av vindkraft.

Åtgärder för effektivare energianvändning

De lokala energisystemen skall utnyttjas effektivt. I bebyggelsen ska lämpliga avvägningar kunna göras mellan tillförsel av energi och åtgärder för att reducera energianvändningen. En helhetssyn på energisystemet bör vara vägledande för informationsinsatserna.

Kommunen har denna helhetssyn och spelar därför en central roll för att information och kunskapsspridning kring den lokal energiförsörjningen baseras på ett korrekt underlag. I propositionen konstateras sålunda att det finns ett stort behov av stöd för utbildning och spridning av informations- och rådgivningsmaterial.

Kommunal energirådgivning

Kommunerna bör, enligt propositionen, ha kompetens för en specialiserad rådgivning på energiområdet. Den kommunala rådgivningen kompletterar den som ges av el- och bränsleleverantörerna.

För kommunal energirådgivning anvisas 250 miljoner kronor under en femårsperiod. Medlen föreslås utbetalas som dels ett grundbidrag, dels ett invånarrelaterat bidrag.

Flera former för uppläggning av energirådgivningsverksamheten är möjliga; rådgivare i enbart den egna kommunen, delfinansiering av energirådgivning för flera kommuner eller rådgivning på regional basis.

Ytterligare ett alternativ, vilket dock icke tas upp i propositionen, bör vara att utnyttja de energikontor som delvis finansieras och etableras med stöd av EU och som nu inrättats i allt fler län i landet.

Frågan om olika tänkbara former för den kommunala energirådgivningen är fortfarande under diskussion. Kommunförbundet avser att återkomma med ytterligare information och bl.a. redovisa praktiska exempel på lösningar i olika kommuner, län eller regioner.

Några kommande förordningar och myndighetspublikationer

Regeringen publicerar i dagarna förordningar som reglerar villkor och former för bidrag m.m. och som behandlar följande områden (uppgift om SFS nummer saknas i skrivande stund):

- statligt bidrag till vissa investeringar för att minska elanvändningen i bostäder och vissa lokaler
- statligt bidrag till investeringar för ombyggnad och anslutning av eluppvärmda byggnader till fjärrvärme.

Ansökan om bidrag lämnas in till länsstyrelsen i det län där den fastighet som avses med ansökan är belägen. Länsstyrelsen prövar ärenden om bidrag. Ansökan ska vara skriftlig och innehålla de uppgifter och den utredning som myndighet (Boverket respektive NUTEK) bestämmer.

Vidare kommer Boverket att inom någon vecka och i samarbete med NUTEK ge ut ett nyhetsbrev angående reglerna för energibidrag. Kommunförbundet kommer att medverka i distributionen av detta brev till kommunerna.

Övrigt med koppling till energisystemet

Regeringen tillsatte i början av året en delegation för en ekologiskt hållbar utveckling. I delegationen ingår statsråden Anna Lindh, ordförande, Ylva Johansson, Ulrika Messing, Annika Åhnberg och Thomas Östros. Delegationen har under rubriken "Kommunerna som motor i den ekologiska omställningen av samhället" lämnat förslag (1997-06-18) om utformning av stöd till lokala investeringsprogram.

Ett par av skälen till att statliga pengar kanaliseras via kommunerna, istället för att sökas direkt av enskilda investerare, är behovet av helhetsperspektiv respektive att kreativiteten hos de lokala aktörerna stimuleras. Kommunerna ska, enligt förslaget, ges stor frihet i utformningen av sina program.

Bland kriterierna för bedömning av investeringsprogrammets ekologiska hållbarhet ingår *insatser som ökar effektiviteten i användning av energi*.

Regering och riksdag har således avsatt 5,4 miljarder kronor för de tre kommande åren (1998-2000) som stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet.

Delegationen föreslår att kommunerna senast den 15 oktober 1997 till regeringen (Miljödepartementet) lämnar en intresseanmälan. Därefter sker samråd mellan kommunerna och delegationen. Senast den 1 februari 1998 lämnas därefter ansökan om statligt stöd för genomförande av investeringsprogrammet till regeringen. För kommande år föreslås att intresseanmälan lämnas senast den 1 juni och slutlig ansökan senast den 31 december.

Inom Kommunförbundet handläggs denna fråga hos Plan- och miljösektionen, vilken via regionala konferenser (20/8 i Jönköping, 21/8 i Stockholm, 3/9 i Umeå) m.m. kommer att ge kommunerna aktuell information. Se särskilda utskick.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för Energi, Skydd och Säkerhet

Harald Ljung

Bilaga**Anslag och bidrag (prop. 1996/97:84)****MSEK**

6.2 El- och värmeförsörjningen i Sydsverige	delegation tillkallas	400
7.2 Åtgärder för att minska elanvändningen		1 650
Sm: FV anslutning	avvakta pilotprojekten	
Sm: installation av effektvakt och kompletterande värmeanläggning som medför minskat eleffektuttag	10 000 kr per Sm	
Byte till vattenburet värmesystem Anordning för värmeackumulering	30 % av skäligena kostnader	
7.3 Åtgärder för att öka tillförseln av el		
Biobränslebaserad kraftvärme	3 000 kr per kW el dock högst 25 % av invest.	450
Vindkraftverk, minst 200 kW el	15 % av invest. Driftstödet (miljöbonusen) höjs till 13,8 öre per kWh	300
Småskalig vattenkraft, mindre än 1 500 kW	15 % av invest.	150
Upphandling av ny teknik för elproduktion med förnybara energislag		100
7.4 åtgärder för effektivare energianvändning		
Information, utbildning m.m.		60
Teknikupphandling av energieffektiv teknik		100
Provning, märkning och certifiering av energikrävande utrustning m.m.		40
Kommunal energirådgivning		250
7.5 Utveckling av ny teknik för framtidens energisystem		
Energiforskning		2 310
Forskning om energisystemet; metoder för datainsamling, analys, prognoser, utvärdering m.m.		210
Forskningsamarbete med länderna i Östersjöregionen		70
Förstärkning av Energiteknikfonden		870
Introduktion av ny energiteknik; Energiteknikbidrag	högst 50 % av invest.	1 610
11.4 Energipolitiska insatser på klimatområdet		
Åtgärder i internationellt samarbete		350
Etanolproduktion från skogsråvara		210
SUMMA		9 130

